Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 15.III.1932 r. 33.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

-o§o-

ŁOTWA:1."J a u n a k a s Z i n a s" o s t o s u n k a c h p o l s k o-ł o t e w s k i c h.

"Jaunakas Zinas" Nr. 56 z dn.10.III.1932 r. Art. p.t."Przełom w stosunkach litewsko-polskich". Streszczenie:

Ataki prasy polskiej na władze łotewskie z powodu posunięć w Letgalji przycichły. Jednak objektywizm ze strony polskiej w dalszym ciągu kuleje. Tłumaczy się to poczęści nieznajomością życia łotewskiego.

Projekt Pan-Bałtyki znalazł echo również w prasie polskiej. Nierozwiązany problem wileński zawsze był tą podwodną skałą, o którą się rozbijały wszystkie okręty, kierujące się do chwili stworzenia niepodległości łotewskiej ku szerszemu związkowi państw bałtyckich. Związek taki byłby gwarancją przeciwko wschodniemu niebezpieczeństwu. Jest to jedyne niebezpieczeństwo, któreby mogło wolności państw nadbałtyckich zagrażać. Polsce natomiast grozićby mogło niebezpieczeństwo ze strony Niemiec, w razie zmiany sytuacji w tym kraju. Z tego względu Polska trzyma się przymierza z Francją i Rumunją. Są to jednak jedyni sojusznicy Polski, która nie wchodzi w skład Małej Ententy. Państwa nadbałtyckie również trzymają się na uboczu. Polska obawia się izolacji. Obawa ta wyraźnie przebija z prasy polskiej. Obecnie, gdy zaczęły się zarysowywać z jednej strony związek państw nadbałtyckich, z drugiej strony federacja naddunajska, Polska mogłaby wejść w skład tej ostatniej, lecz musiałaby pokonać przeszkody głównie w postaci rywalizacji Czechosłowacji, która w federacji naddunajskiej pragnie odgrywać kierowniczą rolę.

2."P e h d e j a B r i h d i" o n o c i e l i t e w s k i e j d o Ł o t w y.

"Pehdeja "Brihdi" Nr.58 z dn.12.III.1932 r.Art. p.t."W sprawie noty litewskiej do Łotwy". Streszczenie:

Jak donoszą z Kowna, rząd litewski zamierza wręczyć Łotwie notę w sprawie łotewskich kontyngentów handlu zagranicznego, które boleśnie naruszyły interesy łotewskie.

Łotwa, wprowadzając system kontyngentów bynajmniej nie chciała utrudniać eksportu łotewskiego. Obecny handel między Litwą a Łotwą wykazuje bilans korzystny dla Łotwy, jednak Litwini nie powinniby zapominać, że były czasy, kiedy łotewski bilans handlowy z Litwą był wybitnie bierny. Łotwa wtedy się nie uskarżała. Kupcy litewscy nie powinniby przeto uskarżać się, obec-

nie na stan handlu z Łotwą. Eksport litewski do Łotwy wynosił: w 1929 r.9,8 milj.łt.,w 1930 - 9,1 m.łt.w 1931 - 5,7 milj.łatów. Import zaś litewski z Łotwy wynosił: w 1929 - 6,5 m.łt.,1930 - 6,6 m.łt.,w 1931 - 6,3 milj.łt.

3."P e h d e j a B r i h d i" o p o l s k i e j p o l i t y c e h a n d l o w e j.

"Pehdeja Brihdi" Nr.57 z 11.III.32 r.Art.p.t. "Co oznacza aktywność polska w kierunku państw nadbałtyckich". Streszczenie:

Polska zawarła już z Estonją układ w sprawie wymiany pewnych towarów. Tak np.Polska przekazuje Estonji 60 tys. tonn węgla, a wzamian za to otrzymuje od niej odpowiednią ilość obuwia. Przyczyną wysiłków polskich w kierunku rozwoju handlu z państwami nadbałtyckiemi jest chęć uregulowania rynku zbytu dla węgla. Rynek ten w państwach nadbałtyckich w ostatnich czasach znacznie się skurczył ze względu na ograniczenia importowe tych państw i dużą aktywność ze strony Anglji. Na rynku łotewskim również toczyć się będzie ostra walka między dwoma wielkimi konkurentami. Łotwa w swych przyszłych rokowaniach musi rozważyć,który z kontrahentów byłby dla niej korzystniejszy Polska czy Anglja.

4. L e a d e r p a r t j i n a c j o n a l i s t ó w n i e m. w s e j m i e n i e m. o Ł o t w i e.

"Jaunakas Zinas" Nr.56 z 10.III.32 r.zamieszcza wywiad swego współpracownika Freytag-Loringhofen z kierownikiem polityki zagranicznej partji nacjonalistów niemieckich w sprawie Łotwy. Freytag-Loringhofen oświadczył co następuje:

Rząd łotewski, wydając ustawę językową popełnił wielki błąd polityczny, zapominając, że Niemcy będą krok ten uważały za nieprzyjazny dla państwa niemieckiego. Łotwa, jak i inne państwa nadbałtyckie zależą w dużym stopniu pod względem kulturalnym, ekonomicznym i politycznym od Niemiec. Zwłaszcza Łotwa pod względem kulturalnym powinna wybierać między Niemcami a Rosją bolszewicką. Ekonomicznie z żadnem państwem Łotwa nie jest tak ciasno związana jak z Niemcami, które zagarniają przeszło 25% eksportu łotewskiego. Wystarczyłoby Niemcom zamknąć granicę przed łotewskim eksportem, a Łotwa doznałaby ciężkiego ciosu. Łotwie pozostaje więc, albo zżyć się przyjaźniej z Niemcami, albo też paść w objęcia bolszewików.

"Jaunakas Zinas" oświadczają, że, jak wynika z treści wywiadu polityka niemieckiego, rozumuje on kategorjami z przed 700-set lat.

5."P e h d e j a B r i h d i" o p o l i t y c e h a n d l o w e j P o l s k i w z g l ę d e m Ł o t w y.

"Pehdeja Brihdi" Nr.56, Art.p.t."Polska zmieni swą politykę handlową względem Łotwy". Streszczenie:

14 marca przybywają do Rygi dwaj przedstawiciele polscy w celu prowadzenia rokowań w sprawie rozwoju polsko-łotewskich stosunków handlowych. W związku z tem oczekuje się,że Polska zmniejszy swe taryfy celne na importowane do Polski z Łotwy towary, a również wyznaczy dla Łotwy kontyngenty towarów.Łotysze cały czas walczyli o zmianę polityki handlowej Polski w stosunku do Łotwy. Było rzeczą nienormalną, że Łotwa stale importowała z Polski towary na sumę 10 razy większą niż do Polski eksportowała.

Kronika: M n i e j s z o ś c i n a r o d o w e n a Ł o t w i e w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i". "Pejdeja Brihdi" /Nr.58/: Komisja budżetowa mocno obcięła budżety łotewskich instytucyj kulturalnych: Konserwatorjum, Akademji Sztuk Pięknych, a nawet Uniwersytetu. Pozamykano różne szkoły łotewskie i zwolniono szereg łotewskich urzędników i pracowników. Natomiast instytucje mniejszości narodowych ucierpiały stosunkowo nieznacznie.Jakiemi zakulisowemi wpływami możnaby tłumaczyć sukcesy mniejszości przy obecnej koalicji narodowej?W społeczeństwie litewskiem budzi się z tego powodu zrozumiały niepokój.

7. B.minister Spraw Zagr.Cielens o konflikcie rosyjsko-japońskim."Socjaldemokrats"/Nr.55/ art.b.ministra S.Z.Cielensa: Wojna rosyjsko-japońska jest nieunikniona. Trudno bowiem przypuszczać, by Rosja oddała Japonji koncesje aż do samego Bajkału. Konsekwencyj wojny rosyjsko-japońskiej trudno narazie przewidzieć. Jasnem jest jednak, że w razie wojny na dalekim wschodzie niebezpieczeństwo poczęłoby również zagrażać na zachodzie nad Dniestrem i Prypecią, gdyż niewiadomo jakby postąpiły Rumunja i Polska.

8. Sprawa zajmowania kilku posad."Łatwijas Kareiwis"/Nr.56/: Gabinet Ministrów przekazał sejmowi do zatwierdzenia projekt ustawy, na mocy której osoby, mające stanowisko rządowe lub samorządowe płatne nie mogą zajmować innego płatnego stanowiska.

9.Waluty obce w Banku Łot."Jaunakas Zinas"Nr.55/: W okresie 1.X.1931 do 1.III.1932 wpłynęło do Banku Łot.walut obcych na sumę 36,3 milj.łt.zaś ubyło na sumę 37,6 milj.łt.

10. Turystyka na Łotwie. "Łatwijas Kareiwis" /Nr.53/: Do Biuro Turystycznego M.S.Wewn.napływają codziennie zgłoszenia wycieczek zagranicznych na Łotwę.

11. Eksport masła łotewskiego."Łatwijas Kar." /Nr.53/: W lutym r.b. eksportowała Łotwa 719,887 kg.masła. Eksport masła w porównaniu z lutym r.poprzedniego znalał o 10,8%.Eksport masła kierował się: do Niemiec 98,09%, do Francji 1,46%, Czechosłowacji 0,21%, Anglji 0,17%, Belgji 0,07%.

12. Tranzyt sowiecki przez Łotwę."Łat.Kar." /Nr.53/: W ostatnich czasach tranzyt sowiecki przez Łotwę znacznie się zmniejszył i wynosi 50-80 wagonów dziennie, podczas gdy dawniej wynosił 150 do 200 wagonów.

13. Handel łot.z Niemcami i Polską."Jaunakas Zinas" /Nr.55/: W 1931 r. import łotewski z Niemiec wyniósł 65,7 milj.łt., eksport zaś do Niemiec 44,2 milj.łt. Import z Polski do Łotwy wyniósł 16,3 milj.łt, eksport zaś z Łotwy do Polski zaledwie 1,2 milj.łt.

14. Podniesienie ceł łotewskich na jaja."Pehdeja Brihdi" /Nr.57/: Jak słychać Niemcy uchwaliły podnieść 20-krotnie import na importowane jaja. Posunięcie niemieckie boleśnie godzi w interesy łotewskie. Jest to widocznie podzięka za powierzenie firmie niemieckiej przez rząd łotewski budowy cukrowni na Łotwie.

ESTONJA: 1.Zprac komisji konstytucyjnej. "Rev.Ztg."/Nr.56/: Komisja zmiany konstytucji w parlamencie uchwaliła, że urzędnicy państwowi z wyjątkiem profesorów nie będą mogli posłować do parlamentu.

2. Sprawa dostarczania alkoholu estońskiego Finlandji."Rev.Ztg."/Nr.56/: 9 b.m. podpisano w Helsingforsie estońsko-fińską umowę w sprawie dostawy alkoholu do Finlandji.

3. Premje eksportowe na masło."Rev.Ztg." /Nr.56/: Prace M-stwa Rolnictwa nad ustawą o premjach eksportowych na masło są na ukończeniu. Premje pochłoną 550 tys.koron.Przewidziany eksport masła w 1932/33 r.ma wynieść 250 tys.beczek masła. W 1931 r. eksport masła stanowił 36% ogólnego eksportu i 70% całego eksportu produktów rolnych.

4. Gen.Laidoner wiceprzewodniczącym na konferencji rozbrojeniowej."Päewaleht" /Nr.70/: Generał Laidoner został wiceprzewodniczącym komisji sił lądowych na konferencji rozbrojeniowej w Genewie.

---

5. S t o s u n k i h a n d l o w e z W ę g r a m i ."Waba Maa" /Nr.60/: Delegat węgierski baron Albert Malcomes prowadzi z rządem estońskim rokowania w sprawie ożywienia estońsko-węgierskich stosunków handlowych. Węgry zamierzają przewozić do Estonji pszenicę, tytoń i wina, zaś eksportować z Estonji drzewo, celulozę, papier.

6. R o z s z e r z e n i e m o n o p o l u i m p o r t o w e g o. "Revalsche Ztg."/Nr.58/: Rozszerzony został monopol importowy, obejmując jeszcze skóry, futra, fajans, porcelanę, maszyny, aparaty, papier, wełnę, bawełnę i inne towary. Obecnie 75% całego importu jest zmonopolizowane.

7. P r e z y d e n t f i ń s k i w E s t o n j i ."Waba Maa" /Nr.62/: Latem r.b. ma przybyć z wizytą do Estonji prezydent fiński Sinhufwud. Wizyta będzie nosiła charakter nieoficjalny.

8. S t o s u n k i h a n d l o w e z L i t w ą. "Päewaleht" /Nr.71/: Prezes kowieńskiej Izby Handlowej w rozmowie z posłem estońskim w Kownie p.Leppikiem zwrócił uwagę tego ostatniego na pogorszenie się stosunków handlowych estońsko-litewskich na niekorzyść Litwy.

9. S t o s u n k i h a n d l o w e z e S z w e c j ą. "Paewaleht" /Nr.71/: Zamierzane przez rząd szwedzki podniesienie ceł na produkty rolnicze odbiłoby się ujemnie na eksporcie estońskich kartofli. Eksport estoński do Szwecji w 1931 r. wynosił 2.791.600 koron, import zaś stamtąd 3.051.100 koron.

10. K r y z y s p r z e m y s ł u e s t o ń s k i e g o. "Paewaleht" /Nr.72/: Jeden z ekonomistów estońskich dr.Martua wygłosił 11 b.m. w Dorpacie odczyt, w którym stwierdził, że kryzys przemysłu estońskiego nie jest związany z kryzysem światowym. Przemysł estoński powstał dla rynku rosyjskiego, który obecnie jest dla Estonji zamknięty. Przed wojną przemysł estoński zatrudniał 40 tys.robotników, w 1920 r.15 tys.robotników, w 1924 r. 28 tys.robotników, w 1931 r. 27.700 robotników.

11. O d s z k o d o w a n i a w n a t u r z e z a w y w ł a s z c z o n e m a j ą t k i. "Paewaleht" /Nr.72/: Rząd rozważa projekt zapłacenia pierwszej raty odszkodowania za wywłaszczone majątki w naturze. Rząd zaproponował mianowicie pełnomocnikowi poszkodowanych eksport na rynek niemiecki masła wartości 250 tys.koron, gdyż tyle akurat wynosi pierwsza przypadająca 13 marca rata z tytułu odszkodowania. Właścicielami wywłaszczonych majątków byli głównie obecni obywatele niemieccy.

87